PLAN DZIAŁANIA
KT 172
ds. Identyfikacji Osób, Podpisu Elektronicznego, Kart Elektronicznych oraz Powiązanych z nimi Systemów i Działań

SPIS TREŚCI

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT 2
2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT 3
3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT 9
4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT 10
5. CZŁONKOSTWO W OT 11
6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI 11
7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC 12
8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT 12
9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE 12

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT

Polski rynek kart zaczął się rozwijać w pierwszej połowie lat 90-tych XX wieku. Na rynku pojawiają się wtedy pierwsze firmy dostarczające karty oraz aplikacje i systemy oparte na kartach.

Bardzo szybko, bo już 1994 powstała Normalizacyjna Komisja Problemowa ds. Kart Identyfikacyjnych (NKP 172), która kontynuuje swoje prace do dziś, jako Komitet Techniczny (KT 172) ds. Identyfikacji Osób, Podpisu Elektronicznego, Kart Elektronicznych oraz Powiązanych z nimi Systemów i Działań.

Obecnie rynek kart elektronicznych charakteryzuje się ogromnym, dynamicznym postępem technologicznym. W związku z powyższym bardzo ważne jest utrzymanie aktualności norm w zakresie objętym pracami KT 172. Szczególne znaczenie prac realizowanych przez KT 172 wynika również z faktu, że w zakresie elektronicznego podpisu i elektronicznej identyfikacji prace KT można i trzeba traktować, jako część procesu budowy społeczeństwa informacyjnego Unii Europejskiej.

Lokalny rynek producentów kart dzieli się na dwa segmenty:

- lokalne firmy produkujących karty z tworzyw sztucznych zarówno bez modułów elektronicznych jak i elektroniczne także w wersjach z podwójnym interfejsem jak i interfejsem zbliżeniowym,
- globalne firmy produkujące i dostarczające do Polski karty elektroniczne na potrzeby zaawansowanych aplikacji (karty bankowe, GSM, PKI, identyfikacyjne).

W ostatnich latach rozwija się też bardzo dynamicznie tendencja wirtualizacji kart i przenoszenia ich do aplikacji mobilnych nad czym pracują zarówno lokalni jak i globalni dostawcy takich rozwiązań.

Ze względu na zastosowanie, karty elektroniczne (zarówno stykowe, bezstykowe, jak i z podwójnym interfejsem) zaczynają dominować na rynku głównie za sprawą rozwijających się nowych technologii w:

a) bankowości - karty EMV

b) telekomunikacji – karty SIM do telefonów komórkowych,

c) identyfikacji – karty korporacyjne, karty ubezpieczenia zdrowotnego, dokumenty identyfikacyjne,

d) transporcie publicznym – bilety komunikacji miejskiej i regionalnej.

Główne cele postawione przed KT 172 to:

- promowanie i upowszechnianie europejskich i międzynarodowych norm dotyczących kart identyfikacyjnych i ich zastosowań,
- wprowadzanie do systemu Polskich Norm nowo publikowanych norm europejskich i międzynarodowych,
- opiniowanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych z ISO/IEC i CEN,
- czuwanie nad aktualnością norm znajdujących się zbiorze Polskich Norm.

Prace KT 172 przynoszą korzyści tym krajowym przedsiębiorcom, którzy stosując w praktyce normy dostarczają na rynek rozwiązania, które mogą być oferowane na całym wspólnotowym rynku, nie ograniczając się tylko do lokalnych klientów.

2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe.

Początki faktycznego rozwoju polskiego rynku kart to pierwsza połowa lat 90tych XX wieku. Wtedy na skalę masową pojawiają się karty bankowe z paskiem magnetycznym i karty telefoniczne do aparatów publicznych. Powstają pierwsze firmy, najpierw dystrybuujące karty, a następnie uruchamiające produkcję i personalizację takich kart w Polsce. Wówczas także przygotowywane są pierwsze aplikacje i systemy oparte o karty.

W roku 1994 powstała Normalizacyjna Komisja Problemowa ds. Kart Identyfikacyjnych (NKP 172), która na mocy nowej ustawy o normalizacji z dnia 12 września 2001 r. Została przekształcona w Komitet Techniczny (KT 172). Nazwę tę zmodyfikowano w 2010 roku na KT ds. Identyfikacji Osób, Podpisu Elektronicznego, Kart Elektronicznych oraz Powiązanych z nimi Systemów i Działań, zaś powodem zmiany było rozszerzenie zakresu działania CEN TC 224, dla którego KT 172 stanowi tzw. „komitet lustrzany", co oznacza mniej lub bardziej formalny obowiązek uwzględniania w swoich pracach działalności tego Komitetu Technicznego CEN.

Pierwsze prace objęły opracowanie polskich norm będących odpowiednikami norm międzynarodowych ISO/IEC i norm europejskich CEN, dotyczących parametrów fizycznych kart, rodzajów pól informacyjnych i nośników informacji oraz sposobu umieszczania ich na powierzchni karty lub w jej strukturze wewnętrznej. Na szczególną uwagę zasługują dwie inicjatywy podjęte w ramach prac normalizacyjnych NKP 172, a potem KT 172. Pierwsza - to opracowanie Polskiej Normy PN-I-03000:1998, dającej podstawy utworzenia Krajowego Rejestru Kart Identyfikacyjnych (KRKI); druga - to opracowanie wieloczęściowej normy PN-ISO/IEC 9834 i współuczestniczenie w utworzeniu i działaniu Krajowego Rejestru Identyfikatorów Obiektów (KRIO).

Karta stała się przede wszystkim elementem umożliwiającym identyfikację jej właściciela oraz „kluczem" umożliwiającym dostęp poprzez sieć do danych gromadzonych centralnie. Z tego powodu karty elektroniczne, a w szczególności te wyposażone w układ scalony z koprocesorem kryptograficznym, są obecnie najbardziej interesujące ze względu na zastosowanie tych kart w infrastrukturze klucza publicznego (PKI).

Obecnie polski rynek producentów kart to około 10 lokalnych firm produkujących i personalizujących głównie karty z tworzyw sztucznych zarówno bez modułów elektronicznych jak i z modułami elektronicznymi oraz różnego rodzaju karty bezstykowe. Obecne są także globalne firmy dostarczające ze swoich fabryk karty elektroniczne na potrzeby zaawansowanych aplikacji (karty bankowe, GSM, PKI, identyfikacyjne) wraz z usługą ich personalizacji.

Dużą konkurencją dla rozwiązań kartowych stają się aplikacje mobilne zastępujące, duplikujące i wypierające rozwiązania oparte o karty plastikowe. Dzieje się to albo poprzez użycie specyfikacji do tej pory wykorzystywanej do oprogramowania karty

elektronicznej (np. standardu EMV) albo poprzez całkowitą eliminację potrzeby posiadania prostej karty jako nośnika informacji (programy lojalnościowe).

Klasyfikacja głównych podmiotów uczestniczących w tworzeniu rynku kart i zainteresowanych ich normalizacją:

- banki i instytucje finansowe – karty procesorowe, laminowane, PCV, głownie z podwójnym interfejsem (stykowy i zbliżeniowy) dosyć zaawansowane technologicznie (wykorzystujące kryptografię asymetryczną i silniki JavaCard) z aplikacjami bankowymi opartymi o specyfikację EMV pełniącą w przypadku kart płatniczych rolę normy/standardu *de facto*) Obserwowane jest zjawisko wirtualizacji kart bankowych poprzez dodawanie ich do portfeli elektronicznych (np. Google Pay czy Apple Pay).
- operatorzy telefonii komórkowej – karty procesorowe, wtryskiwane, ABS, w dwóch grupach:
  1) karty do standardowych aplikacji GSM to karty stanowiące minimum

     70-80% wszystkich sprzedawanych kart elektronicznych,
  2) karty zawierające dodatkowe aplikacje (NFC, Java, #g, 4G, 5G) przeznaczone dla bardziej wymagających klientów;
- instytucje państwowe, w tym:
  1) służba zdrowia – karty ubezpieczenia zdrowotnego (w tym EKUZ) wydawane przez MZ kartami procesorowymi laminowanymi, niepubliczne fundusze opieki zdrowotnej planują wydawanie kart uprawniających do dodatkowych świadczeń – działania nie są skoordynowane, a karty mogą być zarówno pamięciowe, procesorowe jak i wirtualne, w zależności od projektu,
  2) organy administracji państwowej – projekty zakładające zastosowanie elektronicznej identyfikacji obywateli w swoich rozwiązaniach najczęściej powołują się na infrastrukturę PKI, co oznacza w zasadzie zastosowanie kart z kryptoprocesorem a często z interfejsem zbliżeniowym, laminowane (PCV lub poliwęglanowe); paszporty biometryczne, karty identyfikacyjne – dowody osobiste, karty pobytu (dokument identyfikacyjny dla cudzoziemców) i elektroniczne prawa jazdy (w dalszej przyszłości) - karty poliwęglanowe z procesorem. Tu także dochodzi do wirtualizacji i przeniesienia danych z kart do aplikacji mobilych poszerzonych o dodatkowe funkcjonalności – mObywatel,
  3) urzędy skarbowe i podatkowe, ZUS – poza nadal obecną prostą identyfikacją w postaci kart plastikowych większość funkcjonalności planowanej dla kart przejmują aplikacje mobilne i rozwiązania oparte o serwisy webowe,
  4) szkolnictwo – elektroniczne legitymacje studenckie i szkolne, legitymacje nauczycieli i pracowników naukowych oparte głównie o karty procesorowe i karty z kryptoprocesorem, laminowane, PCV, czasami powiązane z kartami bezstykowymi; Tu także obserwujemy wirtualizację poprzez rozszerzenie funkcjonalności aplikacji mObywatel o legitymację szkolną.

- firmy komunikacyjne i transportowe – w większości przypadków karty bezstykowe, laminowane, PCV, służące, jako identyfikatory i bilety wielokrotnego użytku, jednak coraz częściej zastępowane przez aplikacje mobilne,
- agencje reklamowe i marketingowe – bardzo tanie i masowe karty wykorzystywane w systemach lojalnościowych, z wyraźną tendencja do migracji do aplikacji mobilnych,
- sieci sklepów i hurtowni, detaliści – systemy lojalnościowe opracowane zazwyczaj przez zewnętrzne firmy, co wymusza zakup gotowego rozwiązania, zwykle są to karty laminowane, z wyraźną tendencja do migracji do aplikacji mobilnych,
- urzędy administracji lokalnej i samorządowej – systemy parkingowe oparte o karty pamięciowe oraz karty wielokrotnego użytku (pamięciowe stykowe lub bezstykowe) zgodne ze standardami stosowanymi w transporcie masowym – z tych rozwiązań wywodzi się idea karty miejskiej o wielorakich funkcjach umożliwiających elektroniczne płatności na terenie miasta/gminy, wkraczająca w wielu przypadkach w obszar zastosowań w transporcie publicznym i opłatach parkingowych. Tu także coraz częściej funkcjonalność karty przejmowana jest przez aplikacje mobilne.

KT 172 działa w obszarze normalizacji europejskiej, będąc tzw. „komitetem lustrzanym" dla komitetu CEN TC/224 *Personal identification and related personal devices with secure element, systems, operations and privacy in a multi sectorial environment*.
Poszczególnymi zagadnieniami zajmują się następujące grupy robocze (WG):

- CEN/TC 224/WG 17 Protection Profiles in the context of SSCD
- CEN/TC 224/WG 18 Biometrics
- CEN/TC 224/WG 19 Breeder Documents
- CEN/TC 224/WG 20 European Digital Identity Wallets

KT 172 działa w obszarze normalizacji ETSI:

- ETSI/ESI - Electronic Signatures and Trust Infrastructures
- ETSI/SCP - Smart Card Platform

KT 172 działa w obszarze normalizacji międzynarodowej objętym działaniami komitetu ISO/IEC JTC1/SC 17 Cards and security devices for personal identification, (członkostwo czynne).
Poszczególnymi zagadnieniami zajmują się grupy robocze (WG)

- JTC 1/SC 17/WG 1 Physical characteristics and test methods for ID-cards
- JTC 1/SC 17/WG 3 Traveller identification
- JTC 1/SC 17/WG 4 Generic interfaces and protocols for security devices
- JTC 1/SC 17/WG 8 Integrated circuit cards without contacts
- JTC 1/SC 17/WG 10 Motor vehicle driver licence and related documents
- JTC 1/SC 17/WG 11 Application of biometrics to cards and personal identification)
- JTC 1/SC 17/WG 12 UAS Licence and Drone/UAS Security Module

Uwarunkowania prawne, takie jak krajowe, regionalne i międzynarodowe przepisy/rozporządzenia oraz istniejące i planowane dyrektywy europejskie

W Polsce, podobnie jak we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej obowiązują wprost przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 w *sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE* zmienione (częściowo) i rozszerzone (o nowe usługi zaufania i identyfikacji) rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1183 z dnia 11 kwietnia 2024 r.

Rozporządzenie to (zwane eIDAS) definiuje i określa skutki prawne usług zaufania, w tym usługi, które wypełniając określone wymagania nazwane są usługami kwalifikowanymi. Usługi kwalifikowane korzystają ze szczególnego statusu prawnego polegającego na tym, że wobec wydawanych w ramach tych usług poświadczenia korzystają z domniemania prawnego ich prawdziwości, co do zasady, niekwestionowanej na terenie całej Unii Europejskiej. Do usług zaufania zalicza się m.in.:

- tworzenie, weryfikację i walidację podpisów elektronicznych, pieczęci elektronicznych lub elektronicznych znaczników czasu, usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego oraz certyfikatów powiązanych z tymi usługami;
- wydawanie elektronicznych poświadczeń atrybutów oraz ich walidację;
- tworzenie, weryfikację i walidację certyfikatów uwierzytelniania witryn internetowych; lub
- konserwację elektronicznych podpisów, pieczęci lub certyfikatów powiązanych z tymi usługami;

Rozporządzenia eIDAS wskazuje akty wykonawcze mające rangę decyzji, które z kolei często przywołują w swojej treści konkretne normy. W ten sposób bardzo dokładnie jest uregulowana strona technicznej realizacji usług zaufania w celu zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa tych usług, co jest szczególnie ważne w elektronicznym obrocie prawnym mającym często charakter transgraniczny. Konsekwencją działania przepisów eIDAS jest podniesienia statusu wskazanych norm, które są w zakresie działania KT 172, do rangi obowiązującego prawa w UE.

Usługi zaufania podlegają krajowym nadzorom, których powołanie i sposób realizacji zadań określonych w rozporządzeniu eIDAS określają przepisy państwa, w którym ten nadzór działa.

Rozporządzenie eIDAS określa też ramy prawne uznawania na poziomie unijnym systemów i środków identyfikacji elektronicznej. Państwom członkowskim deleguje prawne uregulowanie sposobów realizacji systemu identyfikacji elektronicznej na poziomie krajowym, wymagając jednak podłączenia do tego systemu oraz uznawania wszystkich systemów identyfikacji elektronicznej innych państw członkowskich notyfikowanych w UE.

Dostosowując się do prawa wspólnotowego w omawianym zakresie, Polska przyjęła ustawę *o usługach zaufania i elektronicznej i identyfikacji elektronicznej z 5 września 2016 r.*, która zgodnie z wymaganiami eIDAS reguluje kwestie nadzoru krajowego nad usługami zaufania i określa sposób funkcjonowania krajowego systemu identyfikacji elektronicznej.

Wszystkie inne regulacje krajowe odnoszące się do komunikacji elektronicznej, w tym do dokumentowania czynności prawnych w postaci elektronicznej w procesach realizowanych przez administrację państwową i samorządową oraz w relacjach biznesowych i konsumenckich różnych sektorach gospodarki opierają się bezpośrednio na przepisach rozporządzenia eIDAS i powołanych przez to rozporządzenie aktach wykonawczych i respektują wskazane w tych przepisach normy techniczne.

Zmiana rozporządzenie eIDAS w 2024 roku (tzw. eIDAS 2.0) rozszerzyła zakres usług związanych z tożsamością cyfrową o europejski portfel tożsamości cyfrowej (EDIW – European Digital Identity Wallet). Każde państwo członkowskie ma obowiązek zapewnić swoim obywatelom możliwość korzystania z EDIW, który musi przejść pozytywnie proces oceny zgodności z wymaganiami europejskiego programu certyfikacji cyberbezpieczeństwa. Istnieje zatem konieczność normalizacji obejmującej w szczególności rozwiązania funkcjonalne oraz niefunkcjonalne związane z cyberbezpieczeństwem dla portfela tożsamości cyfrowej (przedmiot pracy TC224/WG20). Dodatkowo, w TC224/WG17 są prowadzone prace nad profilami zabezpieczeń dla aplikacji obsługujących krytyczne aktywa, kryptograficzne i niekryptograficzne portfela (WSCA) (TC224/WG17).

Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Szacunkowa liczba Polskich Norm z zakresu działania KT 172, stosowanych w obszarze kart identyfikacyjnych, podpisów elektronicznych i infrastruktury oraz usług zaufania wynosi - 102.

Obecnie polski rynek producentów kart dzieli się na dwa segmenty:

- lokalne firmy produkujące głównie karty z tworzyw sztucznych bez modułów elektronicznych, ewentualnie proste karty bezstykowe; szacunkowy poziom produkcji to około 30-50 milionów sztuk (ze względu na mnogość źródeł kart dane te są trudne do oszacowania i mogą wahać się w zakresie 20-30%), w tym karty do systemów lojalnościowych, karty rabatowe, itp. stanowią minimum 70-80%, zaś pozostałe aplikacje rozproszone (karty identyfikacyjne, dostępowe) to 15-30%
- firmy produkujące karty elektroniczne na potrzeby zaawansowanych aplikacji (karty bankowe, GSM, PKI, identyfikacyjne) z potencjałem produkcyjnym około 20-30 mln kart.

Karty elektroniczne (zarówno stykowe, bezstykowe, jak i z podwójnym interfejsem) zaczynają dominować na rynku głównie za sprawą rozwijających się nowych technologii w:

a) bankowości – karty EMV (ponad 40 mln sztuk), przy czym coraz częściej są to karty z podwójnym interfejsem (ponad 90% całej populacji),

b) telekomunikacji – karty SIM do telefonów komórkowych to poziom ponad 50 mln sztuk,

c) identyfikacji – karty ubezpieczenia zdrowotnego (ponad 5 mln użytkowników), elektroniczne legitymacje studenckie (ponad 1,5 mln użytkowników), karty PKI (ponad 500 tys. użytkowników), karty do tachografów (ponad 300 tys. sztuk), paszporty biometryczne i eID (powyżej 20 mln),

d) procesie składania kwalifikowanego podpisu elektronicznego – ok. 1,5 mln.

e) transporcie publicznym – głównie karty bezstykowe dostępne, jako bilety okresowe i parkingowe we wszystkich większych polskich miastach zastępowane masowo przez aplikacje mobilne.

Tendencja ta jednak zostaje zachwiana przez burzliwy rozwój w ostatnich 5 latach mobilnych rozwiązań elektronicznych po części duplikujących obecne karty (np. portfele elektroniczne, aplikacje mobilne) jak i zastępujących (eSIM, mObywatel). W samym sektorze bankowym obecnie zarejestrowanych jest ponad 27 mln. użytkowników aplikacji mobilnych.

W ocenie ilościowej rynku należy też wziąć pod uwagę szacunek zakładający, że ok 5 milionów osób (jako przedstawiciele firm i instytucji, a także coraz częściej prywatnie) korzysta z usług zaufania (w tym głównie z podpisu elektronicznego kwalifikowanego i niekwalifikowanego) oraz identyfikacji elektronicznej realizowanych w technologii chmurowej.

Perspektywy rozwoju rynku w najbliższych latach:

- Migracji wszystkich kart bankowych emitowanych i obsługiwanych przez wszystkie banki w Polsce do standardu EMV praktycznie jest zakończona. Oznacza to, że ponad 40 mln kart bankowych jest wyposażonych w mikroprocesor i funkcjonalność zbliżeniową. Dalszy rozwój tego rynku zakłada migracje do rozwiązań mobilnych więc należy się spodziewać stabilizacji wolumenów a w dłuższej perspektywie (kolejnych 5 lat) i stopniowy spadek.
- Telefonia komórkowa GSM w Polsce notuje stały wzrost klientów, a co za tym idzie wzrost sprzedaży kart SIM. Dodatkowym bodźcem rozwojowym dla tego rynku jest perspektywa przechodzenia operatorów na nowe rozwiązania technologiczne (NFC M2M, 5G), wymuszające wymianę starszych kart SIM na rynku oraz współpracę z integratorami z branży IT. Tu także coraz powszechniejsze staje się jednak użycie rozwiązania opartego o hardware telefonu czyli eSIM wykluczające konieczność używania tradycyjnej karty SIM.
- Aplikacje lojalnościowe (karty rabatowe, karty stałego klienta, karty klubowe) będą utrzymywały stałą rosnącą dynamikę wzrostu na poziomie sięgającym nawet 50% rocznie. Głównym rodzajem nośnika informacji stają się tu jednak różnorodne aplikacje mobilne wypierające masowo używane proste karty plastikowe.
- Poczynając od 2019 roku wprowadzony został dowód osobisty z warstwą elektroniczną, wykorzystującą interfejs zbliżeniowy. Od ponad 10 lat wydawane są paszporty biometryczne. Realizacja projektu ubezpieczenia zdrowotnego opartego o kartę nie jest w bezpośrednich planach rządu na najbliższe lata a karta eKUZ jest oparta o prosta kartę plastikową.
- Przewidywany rozwój aplikacji związanych z infrastrukturą klucza publicznego (PKI) i podpisu cyfrowego zakłada wirtualizację narzędzi, co ma doprowadzić do masowego używania tych instrumentów w relacjach administracyjnych, biznesowych i konsumenckich. Spowoduje to stopniowe odchodzenie od fizycznych kart kryptograficznych na rzecz kart i rozwiązań wirtualnych.

- Wzrost zastosowań kart elektronicznych (głównie bezstykowych) w lokalnych aplikacjach komunikacyjnych i transportowych, częściowo połączony z lokalnymi zastosowaniami do elektronicznych płatności lub rozszerzonej funkcjonalności karty miejskiej (parkingi, dostęp do usług e-administracji, itp.) został skutecznie zablokowany poprzez migrację tych rozwiązań do aplikacji telefonicznych
- Ze względu na różnorodność branży wykorzystujących karty plastikowe (bankowość, administracja rządowa i lokalna, instytucje państwowe, telefonia publiczna i komórkowa, agencje reklamowe i marketingowe, sieci i jednostki handlowe i usługowe, transport publiczny), jako nośnik informacji, trudno jest oszacować faktyczny rozmiar rynku zarówno, co do liczby osób zatrudnionych, jak i faktycznych obrotów czy przychodów.
- Większość kart plastikowych (najprawdopodobniej ponad 50%), wliczając w to karty elektroniczne, pojawiająca się w obiegu za sprawą rodzimej produkcji jak i importu, podlega normalizacji, co najmniej w zakresie podstawowych parametrów użytkowych (charakterystyki fizyczne, protokoły zapisu i wymiany danych) w ramach powszechnie stosowanych norm międzynarodowych ISO/IEC, odnoszących się do kart i systemów z nimi powiązanych.

Przyjęcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1183 z dnia 11 kwietnia 2024 r. (zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE) powoduje, że obecnie opracowano szereg nowych norm wskazanych w decyzjach UE, które w większości muszą być zaimplementowane przez państwa członkowskie zarówno w ich systemach prawnych jak i w usług zaufania i identyfikacji elektronicznej do połowy 2027 roku. Zgodnie z intencją unijnego prawodawcy wszystkie usługi świadczone na podstawie rozporządzenia eIDAS musza zapewnić interoperacyjność i transgraniczność na jednolitym rynku cyfrowym UE, nie tylko w domenie publicznej, ale też w relacjach biznesowych i konsumenckich

Warto też odnotować, że do połowy 2027 r. UE przejdzie od opracowanych norm do w pełni zharmonizowanych przepisów uwzględniających cyberbezpieczeństwo na rynku usług cyfrowych określonych aktami: AML, AMLR i eIDAS 2, tworząc jeden zestaw wiążących przepisów we wszystkich państwach członkowskich. Nowe podejście do bezpieczeństwa obrotu prawnego i przeciwdziałanie praniu pieniędzy oparte na normach określają tylko trzy metody weryfikacji tożsamości, które w przyszłości będą uznawane za zgodne i spełniające tzw. wysoki poziom wiarygodności: krajowe systemy identyfikacji elektronicznej (eID), europejski portfel tożsamości cyfrowej (EUDI) i kwalifikowane usługi zaufania (QTS).

3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT

Normy dotyczące kart identyfikacyjnych w zasadzie ignorują zagadnienie utylizacji kart wycofanych z użytkowania, koncentrując się na określaniu cyklu życia karty z punktu widzenia jej przydatności jako medium umożliwiającego identyfikację. W świetle norm kartowych po zakończeniu tzw. „cyklu życia" karty przestaje ona być użyteczna w dotychczasowych zastosowaniach.

Niemniej jednak samo zastosowanie kart plastikowych, zwłaszcza kart elektronicznych, które z reguły służą do wielokrotnego wykonywania różnego rodzaju „transakcji", może

być traktowane jako pośredni czynnik poprawiający uwarunkowania ekologiczne, np. przez wycofanie tradycyjnych papierowych nośników służących do potwierdzania uprawnień podmiotu do korzystania z usług (bilety w transporcie publicznym, przepustki), zastąpienie monet i banknotów przez karty płatnicze o teoretycznie dłuższym okresie eksploatacji i relatywnie mniejszych kosztach utylizacji.

Z pewnością postępująca w dużym tempie wirtualizacja narzędzi pozwalających realizować funkcjonalności, które jeszcze obecnie wymagają stosowania fizycznych nośników informacji (kart plastikowych), będzie korzystna w kontekście oceny wpływu na środowisko.

Normalizacja rozwiązań technologicznych i organizacyjnych związanych z podpisem elektronicznym ma dla środowiska skutki bardziej dalekosiężne. Sama normalizacja jest warunkiem upowszechnienia tego typu rozwiązań w skali globalnej, zaś przeniesienie dzięki temu do „cyberprzestrzeni" wymiany wiarygodnych i uwierzytelnionych informacji i komunikatów ogranicza dewastujące z punktu widzenia środowiska migracje materiałów (np. dokumentów papierowych) i ludzi (np. posłańców przemieszczających się „nieekologicznymi" środkami lokomocji), a także zużycie towarzyszącej tym migracjom energii.

4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT

Oczywistą korzyścią dla przedsiębiorstw jest utrzymanie aktualności norm w związku z dynamicznym postępem technologicznym w zakresie objętym pracami KT 172. Przestrzeganie przez producentów i usługodawców standardów jest podstawą powszechności korzystania z rozwiązań kartowych i elektronicznej komunikacji. Normy, uwzględniające aktualne technologie i postęp techniczny, są przede wszystkim bardzo przydatne dla firm nie będącymi dużymi koncernami międzynarodowymi. Te ostatnie stać na własne badania i tworzenie własnych standardów kreowanych przez lokowanie na rynku swoich produktów, monopolizując w ten sposób rynek i pozostawiając mniejszym firmom rynek produktów niszowych.

Jednak szczególne znaczenie prac realizowanych przez KT 172 wynika z faktu, że w zakresie elektronicznego podpisu i elektronicznej identyfikacji prace KT są istotną częścią całego procesu budowy społeczeństwa informacyjnego Unii Europejskiej.

Wcześniejszy brak odpowiednich jednolitych regulacji normalizacyjnych na poziomie UE prowadził do budowania lokalnych, krajowych rozwiązań z zakresu elektronicznej identyfikacji i uwierzytelnienia oraz podpisu elektronicznego. Obecnie, realizacja wymagań znowelizowanego rozporządzenia eIDAS wraz z decyzjami i wskazanymi normami ma zmienić ten stan rzeczy. Chodzi tu zarówno o sferę biznesu, jak i aktywność zawodową obywateli oraz ich kontakty z administracją i instytucjami publicznymi. W pierwszym przypadku jednym z wielu przykładów może być umożliwienie ubiegania się przedsiębiorcy o pozyskanie zamówienia w innym kraju, w którym postępowania przetargowe odbywają się wyłącznie drogą elektroniczną. W drugim przypadku obywatel polski będzie mógł załatwić sprawnie i tanio w postaci elektronicznej korespondencję z urzędami i instytucjami innych państw swoich życiowych spraw związanych np. Z edukacją na zagranicznych uczelniach, poszukiwaniem pracy, a także związanych ze świadczeniami zdrowotnymi, rentowymi lub emerytalnymi).

Niewątpliwe korzyści z realizacji prac KT odniosą ci krajowi przedsiębiorcy, którzy stosując w praktyce normy dostarczają na rynek zgodne z nimi rozwiązania z zakresu podpisu

elektronicznego i elektronicznej identyfikacji. Mogą oni swoje produkty i usługi oferować na całym wspólnotowym rynku, nie ograniczając się do lokalnych, często branżowych, klientów.

5. CZŁONKOSTWO W OT

Zgodnie z aktualnym Zarządzeniem Prezesa PKN w sprawie Organów Technicznych powoływanych przez Prezesa PKN, podstawy ich powoływania oraz zasad powoływania członków i osób funkcyjnych w tych organach, każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w OT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem OT. Każdy członek OT realizuje zadania poprzez swoich reprezentantów.

Członkostwo w OT:

- otwiera możliwość wpływania na treść tworzonych norm na poziomach międzynarodowym, europejskim i krajowym;
- zapewnia dostęp do treści projektów Norm Międzynarodowych, Europejskich, krajowych w zakresie tematycznym OT;
- daje możliwość kształtowania programu prac normalizacyjnych, co pozwala właściwie planować inwestycje i w konsekwencji zyskać przewagę nad konkurencją;
- ułatwia kontakty biznesowe.

Aktualny skład OT i kontakt do Przewodniczącego OT, Sekretarza OT, właściwego Sektora WPN jest podany na stronie www.pkn.pl w *Wykazie OT*.

6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

Cele KT

Główne cele KT 172 to:

- promowanie i upowszechnianie europejskich i międzynarodowych standardów zdefiniowanych w normach,
- wprowadzanie do systemu Polskich Norm nowo publikowanych norm europejskich i międzynarodowych,
- opiniowanie projektów norm i innych dokumentów normalizacyjnych przesyłanych do PKN z ISO/IEC i CEN, ETSI,
- czuwanie nad aktualnością norm znajdujących się w zbiorze Polskich Norm.

Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- aktywne uczestnictwo wszystkich członków KT 172 w bieżących pracach komitetu,
- terminowe i systematyczne opiniowanie dokumentów z ISO/IEC i CEN, ETSI,
- aktywne uczestnictwo wszystkich członków KT 172 w posiedzeniach komitetu,
- poszukiwanie źródeł finansowania tłumaczeń,
- poszukiwanie wykonawców prac normalizacyjnych,
- udział w procesie powstawania Norm Europejskich,
- promowanie i upowszechnianie europejskich (międzynarodowych) standardów zdefiniowanych w normach,

- promowanie i upowszechnianie wiedzy na temat działalności KT 172, a także PKN, poprzez udział w konferencjach, publikacje,
- poszukiwanie i zaangażowanie do prac w KT nowych członków (podmiotów),
- uczestnictwo ekspertów w pracach komitetów technicznych europejskich.

7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) z zakresu działania OT wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN, po akceptacji OT, jest wprowadzany do programu prac OT. OT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac OT znajduje się na stronie www.pkn.pl , w *Wykazie OT,* po wybraniu numeru właściwego OT.

8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT

Czynniki, które mogą mieć wpływ na realizację programu prac OT:

- poziom wiedzy dot. korzyści płynących z opracowania projektów norm/dokumentów normalizacyjnych,
- dostępność środków finansowych na opracowanie tłumaczeń norm,
- stanowisko środowiska biznesowego wobec wprowadzenia normy,
- brak ekspertów OT do prawidłowej weryfikacji postanowień normy,
- kwestie prawne i techniczne uniemożliwiające dalsze prowadzenie prac
- brak zainteresowania podmiotów opracowaniem polskich wersji językowych Norm Międzynarodowych i Europejskich.

9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH OT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Na dzień tworzenia planu, z powodu częstych nowelizacji norm, KT nie przewiduje pozyskiwania zamawiających. Jednak jeśli pojawi się taka potrzeba, KT posiada odpowiednie kadry do realizacji tłumaczeń norm.